

Національний природний парк
«Меотида»

Схема меж НПП «Меотида»
The National Nature Park “Meotida”
Схема границ НПП «Меотида»

87455 Донецька обл.
Мангушський р-н, с. Урзуф,
Вул. Центральна, 53-б
Тел./факс: +38 (06297) 67-3-58
Ел. адреса: meotida_npp@ukr.net

53-b Central St.
Urzuf, Mangush district,
Donetsk region,
87455, Ukraine
Tel./fax: +38 (02297) 67-3-58
e-mail: meotida_npp@ukr.net

87455 Донецкая обл.
Мангушский р-н, с. Урзуф,
Ул. Центральная, 53-б
Тел./факс: +38 (06297) 67-3-58
Эл. адрес: meotida_npp@ukr.net

Національний природний парк «Меотида» – один з наймолодших парків України і унікальне місце на південному сході Донецької області. На його створення пішло більше 20 років, а історія виникнення даної заповідної зони налічує близько 100 років. І сьогодні ця територія включає в себе степові ділянки, узбережжя і акваторію Азовського моря, водноболотні угіддя міжнародного значення.

The National Nature Park “Meotida” is one of the youngest parks in Ukraine and a unique place in the south-east of the Donetsk region. It took more than 20 years to create it, and the history of the creation of this protected area includes about 100 years. Today this territory includes the steppe sites, the coast and the water area of the Azov Sea and wetlands of international significance.

Национальный природный парк «Меотида» – один из самых молодых парков Украины и уникальное место на юго-востоке Донецкой области. На его создание ушло более 20 лет, а история возникновения данной заповедной зоны насчитывает около 100 лет. И сегодня данная территория включает в себя степные участки, побережье и акваторию Азовского моря, водно-болотные угодья международного значения.

- Дикий пляж Азовського моря – О. Бронсков
- Wild beach of the Sea of Azov – A. Bronskov
- Дикий пляж Азовского моря – А. Бронсков

- Аспект ковили Лессінга *Stipa lessingiana* – О. Бронсков
- Aspect *Stipa lessingiana* – A. Bronskov
- Аспект ковыль Лессинга *Stipa lessingiana* – А. Бронсков

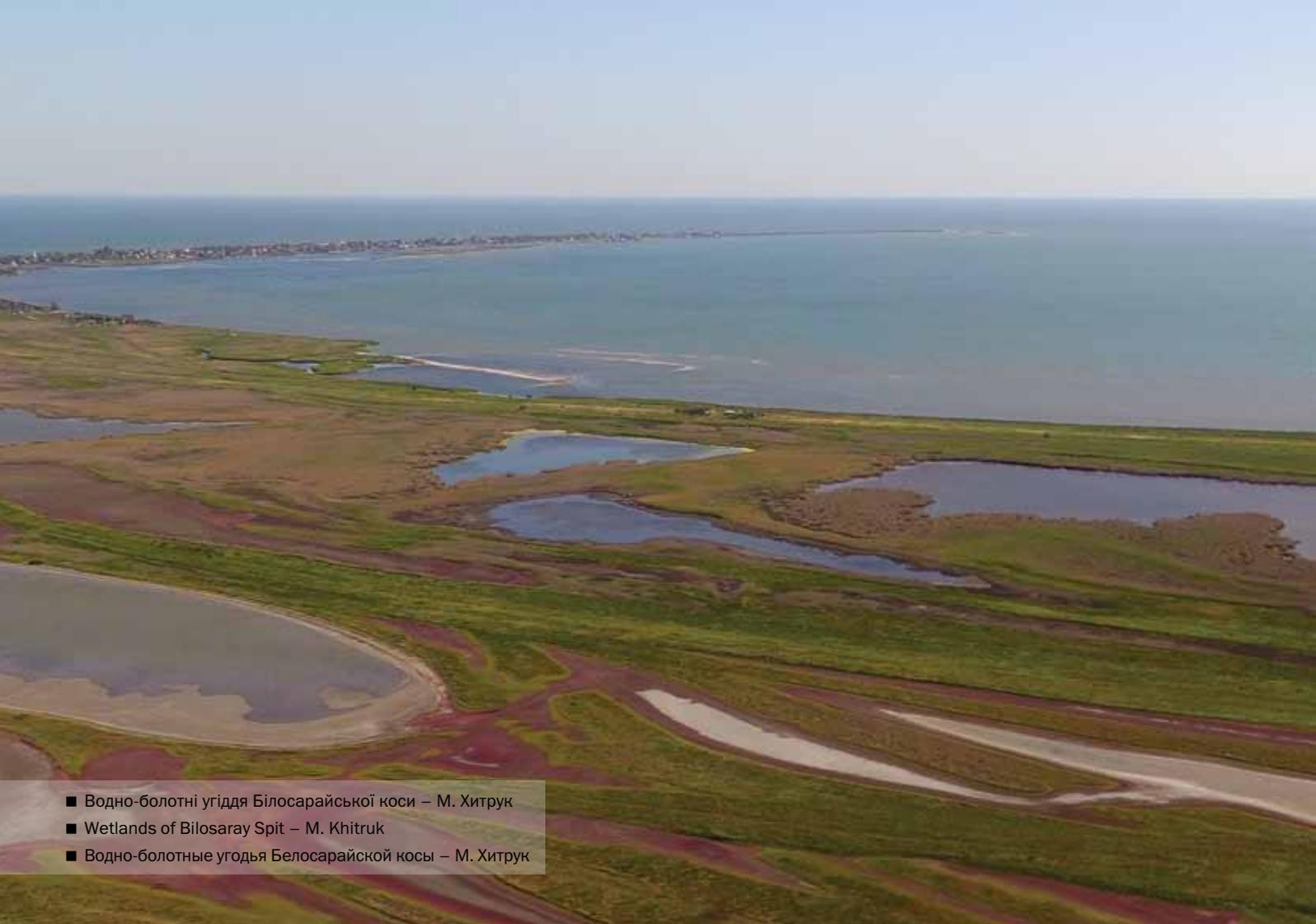
- Кендир сарматський *Trachomitum sarmatiense* – О. Бронсков
- *Trachomitum sarmatiense* was considered disappeared in the region – A. Bronskov
- Кендырь сарматский *Trachomitum sarmatiense* – А. Бронсков

- Ділянка Парку «Мелекінські зсуви» – О. Бронсков
- Area Melekines landslides – A. Bronskov
- Участок Парка «Мелекинские оползни» – А. Бронсков

- Оголення гранітів на річці Темрюк – О. Бронсков
- Exits of granite on the river Temryuk – A. Bronskov
- Выходы гранита на реке Темрюк – А. Бронсков

- Водно-болотні угіддя Білосарайської коси – М. Хитрук
- Wetlands of Bilosaray Spit – M. Khitruk
- Водно-болотные угодья Белосарайской косы – М. Хитрук

Унікальність ландшафту національного природного парку «Меотида» полягає в різноманітності його форм. Тут представлена розгалужена мережа проток, гирл, озер, лиманів, заток, значна строкатість морфогідрографічних елементів: останці корінних порід, прируслові і прибережні масиви, лагуни, коси. Рекреаційний потенціал парку відповідає найвищим світовим стандартам, що обумовлюють: тепле мілководне Азовське море, комфортні черепашковопіщані пляжі, сприятливі кліматичні умови, запаси мінеральних вод та лікувальних грязей, зручне географічне розташування.

The uniqueness of the National Natural Park "Meotida" landscape is in the diversity of its forms. There is a branched network of ducts, estuaries, lakes, bays, a considerable diversity of morpho hydrographic elements: remains of bedrock, prerial and coastal massifs, lagoons, braids. Recreational potential of the park corresponds to the high est world standards, which stipulate: warm shallow water of the Azov Sea, comfortable shellsandy beaches, favorable climat icy conditions, mineral water and therapeutic mudre serves as well as convenient geographical location.

Унікальність ландшафту національного природного парку «Меотида» заключається в різнообразии его форм. Здесь представлена разветвленная сеть протоков, устьев, озер, лиманов, заливов, значительная пестрота морфогидрографических элементов: останцы коренных пород, прирусловые и прибрежные массивы, лагуны, косы. Рекреационный потенциал парка соответствует самым высоким мировым стандартам, который обуславливают: теплое мелководное Азовское море, комфортные ракушечнопесчаные пляжи, благоприятные климатические условия, запасы минеральных вод и лечебных грязей, удобное географическое расположение.

- Зсуви до Азовського моря – Д. Демченко
- Landslides of the shore of the Azov Sea – D. Demchenko
- Оползни берега Азовского моря – Д. Демченко

Рослинний покрив парку характеризується флористичною та фітоценотичною унікальністю, багатством флори, раритетними видами. Загальний флористичний список складає 720 видів, які об'єднуються в 49 формацій солончакової, степової, болотяної, водної, піщаної та лучної рослинності, з них 4 занесені до Зеленої книги України. В цих угрупованнях зростає 39 видів рослин з Червоної книги України. Також на території парку охороняються унікальні рослини, які занесені до Додатку I Бернської конвенції, Європейського Червоного списку, Червоного списку МСОП.

The herbal cover of the park is characterized by floristic and phyto cenotic uniqueness, richness of flora and presence of rare species. The total floristic list consists of 720 species, that are combined in 49 formations of galophyte, steppe, gydropfyte, aquatic, psammophyte and meadow vegetation, 4 of which are included in the Green Book of Ukraine. 39 species of plants listed in the Red Book of Ukraine grow there. The national park provides protection unique plants that are listed in Appendix I of the Bern Convention, European Red List and IUCN Red List.

Растительный покров парка характеризуется флористической и фитоценотической уникальностью, богатством флоры, раритетными видами. Общий флористический список составляет 720 видов, которые объединены в 49 формаций солончаковой, степной, болотной, водной, песчаной и луговой растительности, из них 4 занесены в Зеленую книгу Украины. В этих сообществах произрастает 39 видов растений из Красной книги Украины. Также на территории парка охраняются уникальные растения, которые занесены в Приложение I Бернской конвенции, Европейский Красный список, Красный список МСОП.

- ◀ Тюльпан гранітний та гіацинт Палласів у «Половецькому степу» – О. Бронсков
- ◀ *Tulipa granitica* and *Hyacinthella pallasiana* in the «Polovtsian steppe» – A. Bronskov
- ◀ Тюльпан гранитный и гиацинт Палласа в «Половецкой степи» – А. Бронсков

- Майкараган волзький *Calophaca wolgarica* – О. Бронсков
- *Calophaca wolgarica* – А. Bronskov
- Майкараган волжский *Calophaca wolgarica* – А. Бронсков

- Рапонтікум серпеподібний *Rhaponticum serratuloides* – О. Бронскова
- *Rhaponticum serratuloides* – Е. Bronskova
- Рапонтикум серпуховидный *Rhaponticum serratuloides* – Е. Бронскова

- Плідоріжка блощи́чна *Anacamptis coriophora* на Білосарайській косі – О. Бронсков
- *Anacamptis coriophora* on the Bilosarayska Kosa – A. Bronskov
- Анакамптис (ятрышник) клопоно́сный *Anacamptis coriophora* на Белосарайской косе – А. Бронсков

- Косарики тонкі, білокіткова форма *Gladiolus tenuis* – О. Бронсков
- *Gladiolus tenuis* – А. Bronskov
- Шпажник тонкий, белоцветковая форма *Gladiolus tenuis* – А. Бронсков

Багатий тваринний світ парку, де за видовим різноманіттям не мають собі рівних пернаті – їх налічується більш ніж 250 видів, з яких близько 100 гніздяться. Гордістю НПП «Меотида» є численні поселення гідрофільних птахів: мартина каспійського, крячка рябодзьобого, кулика-довгоніга, чоботаря та інших. На території парку відмічено розмноження пелікану кучерявого, кібчика, горлиці звичайної, сиворакши, занесених до Червоного списку МСОП.

The animal world of the park is extremely rich and among all fauna birds' diversity is the greatest there are more than 250 species, of which about 100 species breeds. NNP "Meotida" is proud of its numerous colonies of hydrophilic birds: Great Black-headed Gull, Sandwich Tern, Black-winged Stilt, Avocet et al. On the territory of the park there is a reproduction of Dalmatian Pelican, Red-footed Falcon, Turtle Dove, Roller, which are listed in IUCN Red List.

Богат животный мир парка, где по видовому многообразию не имеют себе равных пернатые – их насчитывается более 250 видов, из которых около 100 гнездятся. Гордостью НПП «Меотида» являются многочисленные поселения гидрофильных птиц: черноголового хохотуна, пестроносой крачки, ходулочника, шилоклювки и другицх. На территории парка отмечено размножение кудрявых пеликанов, кобчика, горлицы обыкновенной, сизоворонки, занесенных в Красный список МСОП.

- Колонія мартина каспійського *Larus ichthyaetus* – Г. Молодан
- Colony of Pallas's gull *Larus ichthyaetus* – G. Molodan
- Колонія чорноголового хохотуна *Larus ichthyaetus* – Г. Молодан

В державному орнітологічному заказнику «Приазовський чапельник» гніздяться велика чепура, мала чепура, сіра, руда і жовта цапли, а також інші види водоплавних птахів.

In the state ornithological reserve "Priazovsky heronry" Great White Egret, Little Egret, Gray Heron, Purple Heron, Squacco Heron, and other water fowl species have a nesting place.

В государственном орнитологическом заказнике «Приазовский цапельник» гнездятся большая и малая белые цапли, серая, рыжая и желтая цапли, а также другие виды водоплавающих птиц.

- Чепура мала *Egretta garzetta* – Г. Молодан
- Little egret *Egretta garzetta* – G. Molodan
- Малая белая цапля *Egretta garzetta* – Г. Молодан

- Ділянка Парку «Призовський цапельник» – М. Хитрук
- The site of the Park «Priazovsky Tsapelnik» – M. Khitru
- Участок Парка «Призовский цапельник» – М. Хитрук

Тваринний світ НПП «Меотида» характерний для Приазов'я. Ссавців в межах парку налічується більше 50 видів. З них близько 20 занесені до Червоної книги України.

Герпетофауна парку порівняно різноманітна і налічує 10 видів, з яких 7 – плазуни і 3 види – земноводні.

Членистоногі – найчисленніша група тварин парку. Їх більше 1500 видів, з яких павуків близько 200 і понад 1000 видів комах.

The animal world of the NNP “Meotida” is typical for the Azov Sea coast. There are more than 50 species of mammals within the park. About 20 of the mare listed in the Red Book of Ukraine. The herpetofauna of the park is relatively diverse and consists of 10 species, of which 7 reptile and 3 amphibian species.

Arthropods are the largest group of park animals. There are more than 1500 species of them, of which about 200 of spiders and more than 1000 species of insects.

Животный мир НПП «Меотида» характерен для Приазовья. Млекопитающих в пределах парка насчитывается более 50 видов. Из них около 20 занесены в Красную книгу Украины. Герпетофауна парка сравнительно разнообразна и насчитывает 10 видов, из которых 7 – пресмыкающиеся и 3 вида – земноводные. Членистоногие – самая многочисленная группа животных парка. Их более 1500 видов, из которых пауков около 200 и более 1000 видов насекомых.

- Ласиця *Mustela nivalis* – Г. Молодан
- Least weasel *Mustela nivalis* – G. Molodan
- Ласка *Mustela nivalis* – Г. Молодан

- Перегузня звичайна *Vormela peregusna* – Г. Молодан
- Marbled polecat *Vormela peregusna* – G. Molodan
- Перевязка *Vormela peregusna* – Г. Молодан

- ▲ Полос жовточеревий *Dolichophis caspius* – Д. Ширяєва
- ▲ Caspian whipsnake *Dolichophis caspius* – D. Shiryayeva
- ▲ Желтобрюхий полоз *Dolichophis caspius* – Д. Ширяева

- ◄ Ропуха зелена – О. Бронсков
- ◄ European green toad *Pseudepidalea viridis* – A. Bronskov
- ◄ Зеленая жаба – А. Бронсков

- Ящірка прудка *Lacerta agilis* – Ю. Щербаківа
- Sand lizard *Lacerta agilis* – Yu. Shcherbakova
- Прыткая ящірка *Lacerta agilis* – Ю. Щербаківа

- Сколія-гігант *Megascolia maculata* на цибулі Регелія *Allium regelianum* на Білосарайській косі – О. Бронсков
- *Megascolia maculata* on the *Allium regelianum* on the Bilosarayska Kosa – A. Bronskov
- Сколія-гігант *Megascolia maculata* на луке Регелія *Allium regelianum* на Белосарайской косе – А. Бронсков

- Дозорець-імператор *Anax imperator* – Г. Молодан
- Emperor dragonfly *Anax imperator* – G. Molodan
- Дозорщик-император *Anax imperator* – Г. Молодан

- Ирис плямистий *Iris polystictica* іноді зустрічається у степах «Меотиди» – А. Бронсков
- *Iris polystictica* is found sometimes in the steppes of “Meotida” – A. Bronskov
- Ирис восточный *Iris polystictica* иногда встречается в степях «Меотиды» – А. Бронсков

У сучасних межах парку знаходиться понад 60 пам'яток археології та культури, фрагменти традиційної забудови українців, греків та донських козаків. Місцеві громади греків українського Приазов'я пишаються своєю культурою та плідно співпрацюють з парком. Особливою пам'яткою традиційної культури є храм Архистратига Архангела Михаїла в селищі Урзуф, який був зведений у другій половині XIX століття.

In the current border of the park there are more than 60 monuments of archeology and culture, fragment of traditional buildings of Ukrainians, Greeks and Don Cossacks. Local communities of Greeks of the Ukrainian Priazovye are proud of their culture and readily cooperate with the park. A special monument of traditional culture is the Archangel Michael Church in the village of Urzuf, which was built in the second half of the 19th century.

В современных границах парка находится более 60 памятников археологии и культуры, фрагменты традиционной застройки украинцев, греков и донских казаков. Местные общины греков украинского Приазовья гордятся своей культурой и плодотворно сотрудничают с парком. Особым памятником традиционной культуры является храм Архистратига Архангела Михаила в поселке Урзуф, который был возведен во второй половине XIX века.

Ще однією культурною пам'яткою є Білосарайський маяк (с. Білосарайська Коса) – найдавніший з маяків на Азовському узбережжі, заснований у 1811 р. (сама кам'яна споруда датується 1836 р.). Його висота 22 метри. Світловий сигнал поширюється на 14 миль. Найбільш цікавим є те, що пізніше деякі металеві конструкції для Білосарайського маяка розроблялися та виготовлялися конструкторським ательє Гюстава Ейфеля.

Another cultural attraction is Belosarayskiy lighthouse (Belosarayskaya Kosa village) – the oldest of the lighthouses on the Azov coast, founded in 1811 (the stone building itself dates back to 1836). Its height is 22 meters. The light signal is spread over 14 miles. The most interesting thing is that later some metal structures for the Belosarayskiy lighthouse were designed and manufactured by Gustave Eiffel's design studio.

Еще одной культурной достопримечательностью является Белосарайский маяк (с. Белосарайская Коса) – старейший из маяков на Азовском побережье, основанный в 1811 г. (Сама каменная постройка датируется 1836 г.). Его высота 22 метра. Световой сигнал распространяется на 14 миль. Наиболее интересным является то, что позже некоторые металлические конструкции для Белосарайского маяка разрабатывались и изготавливались конструкторским ателье Гюстава Эйфеля.

На обкладинці: Схід сонця у «Половецькому степу» – Д. Балховітін

Cover photo: Rising of the sun in the «Polovtsian steppe» – D. Balkhovitin

На обложке: Восход солнца в «Половецкой степи» – Д. Балховитин

Текст підготували: Князева Т.,
Бронскова О.

The text was prepared by:
Knyazeva T., Bronskova E.

Текст подготовили: Князева Т.,
Бронскова Е.

Дизайн: Антонова Н., Фільчакова Н.

Design: Antonova N., Filchakova N.

Дизайн: Антонова Н., Фильчакова Н.

Виготовлено за сприяння UNCG
Manufactured with the assistance of
UNCG

Изготовлено при содействии UNCG

Рік видання 2018

The year of publishing 2018

Год издания 2018

- Сон український *Pulsatilla ucrainica* на гранітах – Ю. Щербакова
- *Pulsatilla ucrainica* on stony ground – Yu. Shcherbakova
- Прострел украинский *Pulsatilla ucrainica* на гранитах – Ю. Щербакова